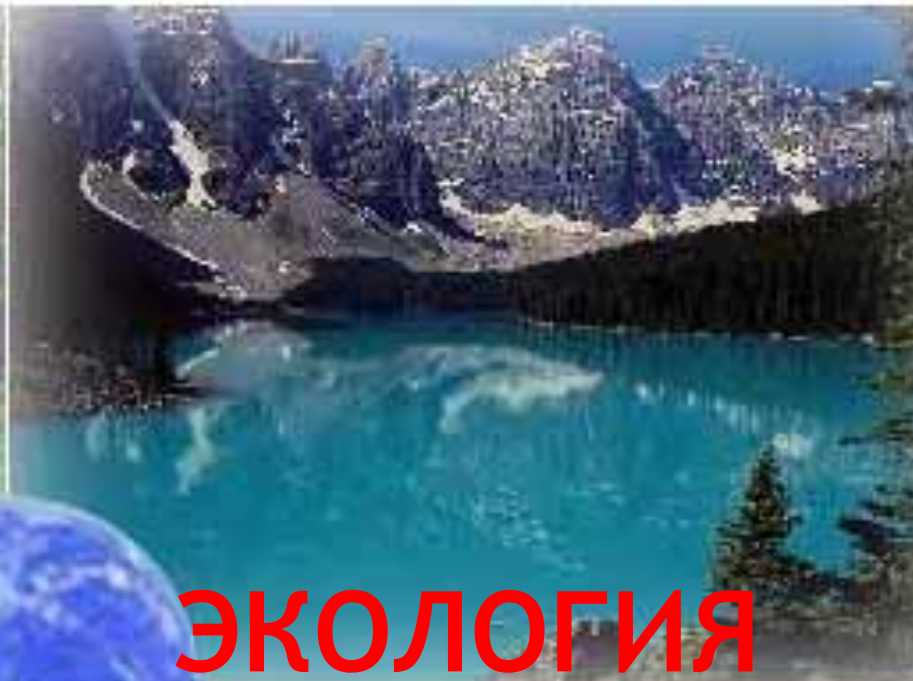


)



# ЭКОЛОГИЯ

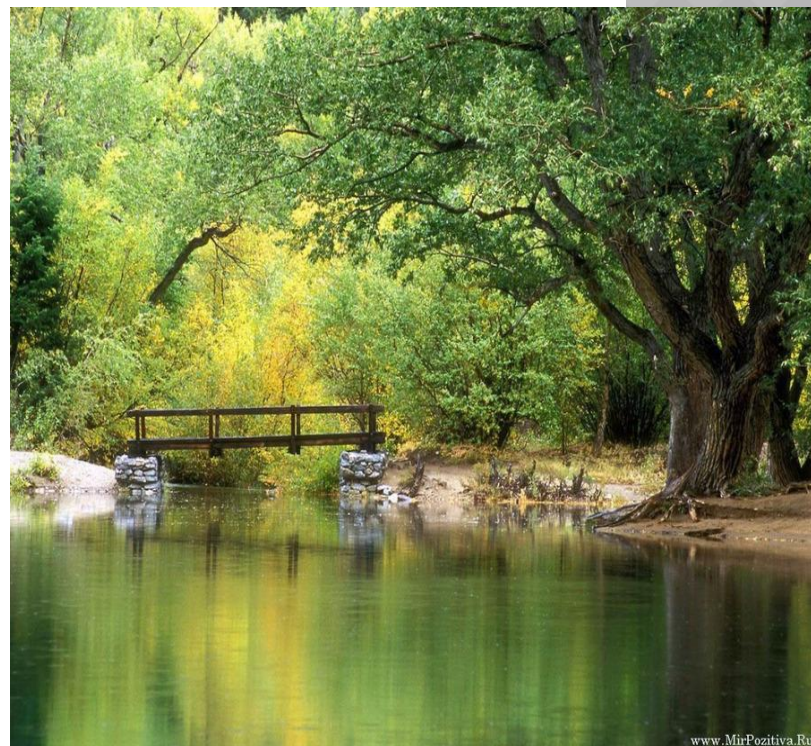
Экология - табигать белән  
үсемлекләрнең мөнәсәбәтен  
өйрәнүче фән.



**Таш, су, һава, урманнарны  
Табиғать дип атыйбыз.  
Табиғатьсез яшәп булмый  
Нигә соң сакламыйбыз?**

**Елгаларны пычратабыз,  
Урманнарны кисәбез.  
Чишмәләрне чистартмыйбыз,  
Матурлыкны бозабыз.**

**“Табиғатьне саклагыз!”-дип язган,  
Лозунглар язып эләбез.  
Ә үзебез шул язу янында,  
Ашап-эчеп, чүпләп китәбез.**



**(автор Низамиева Л.К.)**



**ГОД ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ И ОХРАНЫ  
ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ В РЕСПУБЛИКЕ ТАТАРСТАН**

ТАТАРСТАННЫҢ ЭКОЛОГИЯ ЕЛЫНА БАГЫШЛАНГАН ЭМБЛЕМА  
НӘРСӘНЕ АҢЛАТА СОҢ ? -

ТӨП ЭЛЕМЕНТЫ БУЛЫП ТАБИГАТЬТӘГЕ ПРОЦЕССЛАРНЫҢ  
ТЫГЫЗ БӘЙЛӘНЭШНЕН КҮРСӘТҮ ТОРА, УЛ ӨЧ КМПОНЕНТ БЕЛӘН  
ФОРМАЛАША- СУ (ЗӘҢГӘР ТӨС), ҺАВА ЗӘҢГӘРСУ ТӨС) ҺӘМ  
ЯШЕЛ БИОЛОГИК ТӨРЛЕЛЕК, БӨТЕН ПЛАНЕТАГА ҺӘМ  
ТАТАРСТАНГА ХАС.

ӨЧ ТӨСЛЕ ЛЕНТА ТАТАРСТАН ФЛАГЫН ХӘТЕРЛӘТӘ,  
ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ТЕРРИТОРЯСЕН КҮРСӘТӘ, БУ  
ХӨКҮМӘТНЕН ТАБИГАТЬНЕ САКЛАУ ҺӘМ ТАТАРСТАН ХАЛКЫНДА  
ЭКОЛОГИК КУЛЬТУРА ТӘРБИЯЛӘУ, ЭКОЛОГИК  
КУРКЫНЫЧСЫЗЛЫК ҺӘМ ӘЙЛӘНӘ-ТИРӘ МӨХИТНЕ САКЛАУНЫ  
ТӘЭМИН ИТҮНЕ КҮРСӘТӘ.

# НИНДИ ПЫЧРАНУЛАР БУЛА?

- Кешеләр жирне, һаваны, суны пычраталар.



# СУНЫҢ ПЫЧРАНУУЫ

- Кешеләр елга, күл буйларында завод һәм фабрикалар төзиләр.

Шуның белән сулыклардагы сунуны пычраталар.



# СУСЫЗ ЖИРДӘ ТОРМЫШ ЮК...

- һәр көнне кеше 1 яисә 2 литр су гына кулланмый, ә күпкә кәбрәк!



# ҺАВАНЫҢ ПЫЧРАНУУЫ.

- Һавасыз, сусыз кебек җирдә яшәп булмый!
- Ләкин кешеләр һаваны завод, фабрикалар хаттә машиналарда хәрәкәтләнәп тә пычраталар.





# ЖҢИР

- ЖҢирнең пычрануы шулай ук куркыныч. ЖҢирне дѧ башкаларны саклаган кебек сакларга һәм якларга!



# ЭЛЕККЕГЕ ТАБИГАТЪНЕ КИРЕ КАЙТАРЫП БУЛМЫЙ!

- Күпме яр буйлары ташландык әйбер белән тулы!
- Күпме жирләрне казып бетерделәр, ә бит анда рәхәтләнәп ял итеп булыр иде!



# ХАЙВАННАР ҶАФАЛАНА!

- Ҷир, ҳава, су пичранудан хайваннар жафалана!!!



# ТАБИГАТЪНЕ САКЛАП КАЛЫП БУЛА!!!



# ТАБИГАТНЕ САКЛАГЫЗ!!!

- «Табигатьне саклагыз»-дип бар кеше әйтә!  
Ләкин барысы да аны үтәми...





Разминка.

# «ТЕРЕ ТАБИГАТЬКӨ ЭКСКУРСИЯ»

- 1тур «Хайваннар  
ДӨНЬЯСЫ»»

- Иң биек хайванны яз.
- Иң көчле хайванны яз.
- Иң тәртипле кошны яз.
- Иң зур кошны яз.
  - Иң эре балыкны яз.
  - Иң зур хайван.
- Нинди кошлар оча белми?
- Нинди балыкларның исемнәре эш коралын аңлата.



- Иң биек хайван. (*Жураф.*)
- Иң көчле хайван. (*Кырмайска.*)
- Иң тәртипле кош. (*Каз.*)
- Иң зур кош. (*Страус.*)
- Иң эре балык. (*Кит-акула*)
- Иң зур хайван. (*Фил.*)
- Нинди кошлар оча белми? (*Пингвин.*)
- Нинди балыкларның исемнәре эш коралын аңлата. (*Пычкы балык, чүкеч балык, кылыч балык.*)

## 2ТУР. «СИХЕРЛЕ ЧӨЧӨК»

- - Бу турда кызыл китапка кергән чөчөк исемнәрен хәрефләрден жыеп төзибез.



ЖАВАП:

- Умырзая.
- Ландыш.



# 3тур. «Зоопаркта»

- - Сезгә таблицалар таратам. Шулардагы хайваннарның дәрәс бирелешен табып тоташтырырга тиешсез.

## 4ТУР. «ТАБИГАТЪНЕ ЯРАТАБЫЗ.»

- - Һәрберегез сорауларның номерын тартып ала һәм шул сорауга җавап бирә. Сораулар тактадагы карточкаларда.

- 1- Ни өчен күпчелек хайваннар, үсемлекләр юкка чыгалар, яисә азаялар?
- 2- Кызыл китап нәрсә ул?
- 3- Нәрсә ул заповедник?
- 4- Безнең авыл елгасы ни өчен пычрак?
- 5- Тирә - юнь табигатьне ничек сакларга?
- 6- Һава пычранмасын өчен ни эшләргә?
- 7- Сезнең өйдә нинди хайваннар бар?
- 8- Гөлләрне ничек карыйлар?

# ЙОМГАКЛАУ.

- - Шулай итеп дәресебез тәмамланып килә. Өйдә бер сорауга җавап әзерләп килегез: “Кеше табигатьнең патшасы була аламы?”. Ләкин онытмагыз: кеше чыннанда бик көчле. Ул урманнарны кисеп, чишмәләрне тыгылдырып бетерергә мөмкин. Ләкин онытмагыз: табигатьне юкка чыгарып, кеше үзе нишләр соң? Шушы яшегездән үк табигатьне сакларга өйрәнегез.

Үзегездән килгән эшләрне үтәргә  
тырышыгыз!

- - Учакны сүндермичә калдырма.
- - Теләсә кайда чүп ташлама.
- - Кыш көне кошларны ашат.
- - Кулыңны юдың - кранны яп.
- - Бүлмәдән чыкканда утны сүндер.

**Табигатьне сакла һәм ярат!**



**СОХРАНИ  
МИР  
ВОКРУГ  
СЕБЯ**

